

Obsah

Úvod	9
I. Předmět pedagogické psychologie.....	11
1. Definice oboru.....	11
2. Vztah k jiným oborům.....	11
3. Dějiny oboru	11
4. Metody pedagogické psychologie.....	12
4.1. Rozdělení metod.....	12
4.2. Diagnostika a diagnóza.....	13
4.3. Nástroje psychologické diagnostiky.....	13
4.3.1. Diagnostický klíč Stanislava Langera.....	14
4.3.2. Hightowerova posuzovací stupnice učitel – žák.....	14
4.3.3. Engelmayerův milieusociogram.....	14
II. Psychologie učení	16
1. Teorie učení.....	16
A) Asocianistická TU.....	16
B) Tvarově psychologická (gestaltistická) TU.....	17
C) TU na základě klasického podmiňování.....	18
D) Konekcionalistická TU E. L. Thorndika.....	19
E) Reflexologická TU.....	21
2. Druhy učení.....	24
3. Zákony učení.....	25
4. Podmínky učení.....	26
5. Výsledky učení.....	27
5.1. Vědomosti.....	27
5.2. Dovednosti.....	28
5.3. Návyky.....	29
III. Tvořivost ve výchovně vzdělávacím procesu	30
1. Pojem tvořivosti.....	30
2. Tvořivá činnost.....	30
3. Etapy tvořivé činnosti.....	31
4. Faktory tvořivosti.....	31
5. Vývoj tvořivosti u dětí předškolního a školního věku.....	32
6. Úrovně tvořivosti.....	32
7. Vzdělávání talentovaných jedinců.....	33
IV. Psychologie výchovy.....	36
1. Předmět psychologie výchovy.....	36
2. Psychologické aspekty metod výchovného působení.....	36
2.1. Metoda klarifikace (objasňování).....	36
2.2. Metoda persuaze (přesvědčování).....	37
2.3. Metoda exemplifikace (příkladování).....	37
2.4. Metoda exercitace (výchovného cvičení).....	38

3.	Výchovně problémové chování	39
3.1.	Poruchy chování	39
3.2.	Kondicionální, kauzální a funkcionální analýza problémového chování	40
4.	Současné problémy psychologie výchovy	41
4.1.	Indoktrinace: prostředky a důsledky	41
4.1.1.	Stanovisko J. L. Fischera	43
4.2.	Osobnost učitele	44
4.3.	Maladjustace učitele	45
4.4.	Osobnost žáka	46
4.5.	Maladjustace žáka	46
5.	Výchovně vzdělávací cíle – Bloomova taxonomie	47
6.	Výchovné cíle a stadia psychického vývoje	49
6.1.	Konceptuální úroveň a model ATI podle Hunta	49
6.2.	Plánování výuky podle Hunterové	50
V.	Psychologie vyučování	52
1.	Předmět a úkoly	52
2.	Vyučování	52
2.1.	Psychologické koncepce vyučovacího procesu v evropské tradici	52
2.2.	Psychologické modely vyučovacího procesu v americké tradici	54
2.3.	Efektivnost a výsledky vyučovacího procesu	55
2.3.1.	Subjektivní činitelé	55
2.3.2.	Objektivní činitelé	55
2.3.3.	Walbergův výzkum úspěšného vyučování	56
2.3.4.	Učitelova efektivnost vyučování	57
2.4.	Neverbální chování ve vyučování	58
2.4.1.	Gallowayův systém neverbálního chování	58
2.4.2.	Komunikování expektací	59
2.4.3.	Entuziasmus	59
3.	Interpersonální vztahy ve škole a školní třídě	60
3.1.	Společenské klima ve škole a školní třídě	60
3.2.	Andersonovy typy učitelova chování	60
3.3.	Andersonův IDQ	61
3.4.	Vztahy mezi učitelem a žáky ve škole	62
3.5.	Konceptuální úroveň učitele	64
4.	Kroky programu změny direktivního stylu vyučování	66
VI.	Psychohygienické aspekty výchovy a vzdělávání	67
1.	Duševní (mentální) hygiena	67
1.1.	Norma a normalita	68
1.2.	Duševní zdraví	70
1.3.	Duševní rovnováha	71
2.	Duševní hygiena ve výchovně vzdělávacím procesu	73
2.1.	Psychická výkonnost	73
2.2.	Únava, odpočinek, zátěž a přetěžování	74
2.3.	Tréma a psychohygienické aspekty zkoušky ve škole	76
2.4.	Duševní hygiena a fyzikální podmínky školního prostředí	78
3.	Duševní hygiena a sebevýchova	79

Literatura	81
Přílohy	83
I. Carl R. Rogers: Manifest humanistické psychologie	83
II. Stanislav Langer: Diagnostický klíč	88
III. Bernice Baxterová: Výkonní a nevýkonní učitelé	93
IV. Bernice Baxterová: Návrh na bodování učitelova osobního vlivu na žáky	95
V. Zbigniew Pietrasinski, Jan Čáp: Umění učit se	98
Jmenný rejstřík	101